

ارتباط بین سبک رهبری مربیان با رضایت‌مندی ورزشکاران لیگ برتر والیبال مردان ایران

Relationship between Coaching Style with Athlete's Satisfaction of Iran Men Volleyball Super league

تاریخ دریافت: ۹۱/۸/۱۴

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۱۱/۲۵

بهمن عسگری^۱، رضا خورشیدی^۲، عباس خدایاری^۳B. Asgari⁴, R. Khorshidi⁵, A. Khodayari⁶

چکیده

Abstract

The purpose of this research was study the relationship between authoritarian and libertarian leadership styles with their athletes satisfaction. From 192 Iranian volleyball players participating in Iran men volleyball super league selected 93 players by cluster sampling as sample. In this research used from athletes satisfaction questionnaire of Riemer and Chelladurai (1998) and made-researcher questionnaire of coaching style. The validity of coaching style questionnaire measured by 9 experts and in pilot study, questionnaires reliability of athletes satisfaction and coaching style measured 0.89 and 0.75 respectively. In order to evaluate and compare the descriptive data used from descriptive and inferential statistical (Pearson coefficient correlation) in SPSS software and significant level $p=0/05$. Results showed that there is significantly relationship between authoritarian coaching style and satisfaction from coach education and training method ($r=0.41$, $p=0.001$), team performance ($r=0.25$, $p=0.018$) and individual performance ($r=0.28$, $p=0.008$), but there is not significantly relationship between authoritarian coaching style and satisfaction from coach behavior. At against, there is not significantly relationship between libertarian and satisfaction from coach education and training method, team performance and individual performance, but there is significantly relationship between libertarian coaching style and satisfaction from coach behavior ($r=0.46$, $p=0.001$).

Key Words: Athlete s Satisfaction, Authoritarian Coaching Style, Libertarian Coaching Style

هدف این تحقیق، بررسی رابطه بین سبک مربیگری مربیان بر مبنای سبک آمرانه و آزادمنشانه با رضایت‌مندی ورزشکاران آن‌هاست. جامعه آماری این پژوهش بازیکنان لیگ برتر والیبال مردان به تعداد ۱۹۲ نفر بود، که ۹۳ نفر از آن‌ها از طریق جدول حجم و نمونه مورگان و با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. به‌منظور گردآوری داده‌ها از دو پرسشنامه رضایت‌مندی ورزشکاران ریمر و چلادورای (۱۹۹۸) با ۱۴ سؤال و همچنین پرسشنامه سبک مربیگری محقق‌ساخته با ۱۲ سؤال استفاده شد. ۹ نفر از افراد صاحب‌نظر روایی صوری و محتوایی پرسشنامه محقق‌ساخته سبک رهبری را بررسی کردند و در مطالعه راهنما، پایایی پرسشنامه‌های رضایت‌مندی ورزشکاران و سبک مربیگری به ترتیب ۰/۸۹ و ۰/۷۵ به‌دست آمد. به‌منظور توصیف داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و برای تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌های تحقیق از ضریب همبستگی پیرسون در نرم‌افزار SPSS و در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ استفاده شد. یافته‌ها نشان می‌دهد بین سبک مربیگری آمرانه و رضایت از نحوه آموزش و تمرین مربی ($r=0/41$, $P=0/001$)، عملکرد تیمی ($r=0/25$, $P=0/018$) و عملکرد فردی ($r=0/28$, $P=0/008$)، اما بین سبک مربیگری آمرانه و رضایت از رفتار مربی رابطه معنی‌داری وجود ندارد. بین سبک مربیگری آزادمنشانه و رضایت از نحوه آموزش و تمرین مربی، عملکرد تیمی و عملکرد فردی نیز رابطه معنی‌داری وجود ندارد، اما بین سبک مربیگری آزادمنشانه و رضایت از رفتار مربی ($r=0/46$, $P=0/001$)، رابطه معنی‌داری وجود دارد.

کلیدواژه‌های فارسی: رضایت‌مندی ورزشکاران، سبک مربیگری آمرانه، سبک مربیگری آزادمنشانه

۱. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه خوارزمی (نویسنده مسئول)

Email: bahman.asgari@yahoo.com

۲. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه خوارزمی

۳. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج

1, 2. Kharazmi University

3. Islamic Azad University, Karaj Branch

مقدمه

بهبود مهارت‌های ورزشکاران تحت تأثیر دامنه وسیعی از عوامل، از جمله مهارت‌های پایه و همچنین آمادگی جسمانی، تکنیکی، تاکتیکی و روانی آن‌هاست. تعامل مربیان و ورزشکاران همیشه به‌عنوان عاملی تعیین‌کننده در عملکرد ورزشی مورد توجه بوده است (۱). با توجه به اهمیت جنبه‌های روانی ورزشکاران، روان‌شناسی ورزش به مربیگری توجهی ویژه دارد (۲) و این توجه در مورد اهمیت سبک‌های مربیگری که بر عملکرد و جنبه‌های روانی ورزشکاران تأثیر دارد، اهمیت بیشتری دارد و توجه روان‌شناسان ورزشی را به خود جلب کرده است (۳). پژوهش‌های هرن (۱۹۹۲) در مورد سبک‌های رهبری نشان داد نوع رفتاری که مربی از خود نشان می‌دهد، تأثیر قابل توجهی بر عملکرد و ویژگی‌های روانی ورزشکاران دارد. یکی از ویژگی‌های روانی ورزشکاران که از سبک مربیگری مربیانشان تأثیر می‌پذیرد رضایت‌مندی آن‌هاست (۴). نیرام بین، عمرفتوض، جمالیس، کیم جئوک و دین (۲۰۰۹) معتقدند مربیان باید برای پیشرفت عملکرد ورزشکاران سبک‌های مربیگری را به‌کار گیرند که مورد قبول ورزشکارانشان است (۵). مربیان و سرپرستان باید برای تجربه لذت‌بخش و رضایت‌مندی ورزشکاران^۳ اهمیت قائل شوند و اگر ورزشکاران از رفتار و سبک مربیگری مربی رضایت داشته باشند، می‌توان به نتیجه و عملکرد مطلوب امیدوار بود. رضایت‌مندی ورزشکاران به دو بعد اصلی فرآیند رفتار مربی و نتیجه و عملکرد فرآیندهای رفتار مربی مربوط است. فرآیند رفتار مربی دو بخش آموزش و تمرین مربی و رفتار و تعامل مربی را در برمی‌گیرد و نتیجه و عملکرد فرآیند مربیگری مربی دو بخش عملکرد تیمی و عملکرد فردی را شامل

می‌شود (۶).

چمرز^۴ (۱۹۹۷) رهبری را فرآیندی تعریف کرده است که به‌وسیله آن شخص قادر است گروهی از افراد را در جهت هدفی مشترک هدایت کند (۷). پژوهشگران زیادی سبک‌های رهبری را در حوزه ورزش به‌کار گرفته‌اند (۸، ۹) و همچنین، چلادورای (۱۹۹۰) مدلی چندبعدی در زمینه سبک مربیگری مربیان ارائه کرده است (۱۰). با این حال، به‌طور خاص پژوهشی یافت نمی‌شود که رابطه سبک‌های رهبری آمرانه و آزادمنشانه را در یک قالب با رضایت‌مندی ورزشکاران بررسی کرده باشد. بخش سوم تئوری‌های رهبری هیلبرون بر تعامل رهبر با زیردستان تمرکز دارد و با موضوعات و مسائل بین رهبران و زیردستان مرتبط است (تئوری رهبری اقتضایی) (۱۱). سبک مربیگری مورد نظر پژوهش حاضر نیز بخش سوم تئوری‌های رهبری هیلبرون، یعنی تئوری رهبری اقتضایی است. این تئوری بیان می‌کند که مربیان از دو سبک مربیگری آمرانه و آزادمنشانه استفاده می‌کنند. سبک مربیگری آمرانه سبکی است که مربی در آن تمام تصمیمات را اتخاذ می‌کند و بازیکنان مطیع و تابع دستورات‌اند. مربی برای تسلط بر بازیکنان از ایجاد وحشت، توهین، تنبیه، تهدید، اخراج و حذف ورزشکاران استفاده می‌کند (۱۲). در سبک مربیگری آزادمنشانه و دموکراتیک مربی در قبال ورزشکاران از روابط دوستانه، ارائه پاداش و مشارکت بازیکنان در انتخاب تمرینات و دریافت نظرات و راه‌حل‌های آن‌ها برای رفع مشکلات بهره می‌گیرد. تحقیقات مختلفی در مورد ارتباط سبک‌های مربیگری و رضایت‌مندی ورزشکاران در ایران انجام شده است؛ به‌عنوان نمونه، رضایت‌مندی و همکاران (۱۳۸۹) در پژوهشی روی ورزشکاران زن رشته‌های گروهی و انفرادی استان مازندران گزارش کردند بین شیوه قدرت زور و رضایت

1. Horn

2. Nizam bin, Omar Fauzee, Jamalis, Kim Geok & Din

3. Satisfaction athletes

4. Chemers

از رفتار و تعامل مربی و رضایت از آموزش و تمرین مربی رابطه معنی‌داری وجود دارد ($p < 0/01$)، در حالی که بین شیوه قدرت زور و رضایت از عملکرد تیمی و رضایت از عملکرد فردی رابطه معنی‌داری وجود ندارد ($p < 0/05$). همچنین، رضایت‌مندی ورزشکاران از حمایت، قدردانی، رفتار دوستانه و بازخورد مثبت مربیان بیشتر از سایر ابعاد است و بین قدرت پاداش که بخشی از سبک مربیگری رابطه‌گرا است و تمام مؤلفه‌های رضایت‌مندی ورزشکاران رابطه‌ای معنی‌دار وجود دارد ($p < 0/01$). علاوه بر این، ورزشکاران به ترتیب بیشتر از رفتار و تعامل مربیان، عملکرد فردی، آموزش و تمرین مربی و عملکرد تیمی رضایت داشتند.

محدث، رضمانی نژاد، خبیری و کاظم نژاد (۱۳۸۹) در مطالعه‌ای که روی ورزشکاران حرفه‌ای ایران انجام دادند، گزارش کردند مربیان بیشتر از سبک آموزش و تمرین، آزادمنشانه و حمایت اجتماعی استفاده می‌کنند. همچنین، نتایج پژوهش نشان می‌دهد سبک‌های رهبری آموزش و تمرین، حمایت اجتماعی و بازخورد مثبت با رضایت‌مندی ورزشکاران رابطه مثبت و معنی‌داری دارند و سبک‌های آمرانه و دموکراتیک تنها با رضایت از آموزش و تمرین رابطه‌ای مثبت و معنی‌دار داشتند (۱۳). در این تحقیق مشخص شد مربیان از سبک مربیگری آزادمنشانه بیشتر از سبک مربیگری آمرانه استفاده می‌کنند و ورزشکاران به ترتیب از رفتار و تعامل مربیان، تمرین و آموزش مربی، عملکرد تیمی و عملکرد فردی رضایت دارند.

شهلائی باقری، مقصودی، غفوری، خالپور علمداردهی و قاسمیان (۱۳۹۱) رابطه بین سبک‌های مربیگری و رضایت‌مندی ورزشکاران را از دو دیدگاه ورزشکاران و مربیان بررسی کردند و نشان دادند از دیدگاه مربیان قوی‌ترین ارتباط بین سبک‌های مربیگری و رضایت‌مندی را سبک مربیگری توجیهی و از دیدگاه کشتی-

گیران، سبک مربیگری آمرانه به خود اختصاص داد (۱۴). در مطالعات دیگری نیز که در مورد کشتی گیران نخبه انجام شده، یافته‌های متناقضی گزارش شده است. گزمه، متین، قزلسفلو و بحرالعلوم (۱۳۹۱) بیان کردند بین سبک مربیگری آمرانه و آزادمنشانه با ابعاد رضایت‌مندی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود ندارد. همچنین، در این تحقیق مشخص شد مربیان از سبک مربیگری آزادمنشانه بیشتر از سبک مربیگری آمرانه استفاده می‌کنند (۱۵). مقصودی، شهلائی باقری، هنری و گوهری پور (۱۳۹۱) بین سبک مربیگری آمرانه و رضایت‌مندی ورزشکاران رابطه‌ای مثبت و معنی‌دار به دست آوردند (۱۶). همچنین، سبحانی، شهلائی باقری، حاتمی، عباسیان و احمدی (۱۳۹۱) گزارش کردند سبک مربیگری آمرانه رابطه معنی‌داری با رضایت ورزشکاران ندارد. با این حال، بین سبک مربیگری آزادمنشانه و رضایت‌مندی ورزشکاران رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. همچنین، در این تحقیق مشخص شد مربیان از سبک مربیگری آمرانه بیشتر از سبک مربیگری آزادمنشانه استفاده می‌کنند (۱۷).

در سایر کشورها نیز ارتباط بین سبک‌های مربیگری و رضایت‌مندی ورزشکاران بررسی شده است؛ به طور مثال، نیرام‌بین و همکاران (۲۰۰۹) در پژوهشی روی تیم‌های بسکتبال دانشگاهی مالزی نشان دادند مربیان بیشتر از سبک مربیگری دموکراتیک استفاده می‌کنند و از سبک مربیگری آمرانه کمتر استفاده می‌شود. به علاوه، بازیکنان به ترتیب از آموزش و تمرین مربی، رفتار و تعامل مربی، عملکرد تیمی و عملکرد فردی و نیز بازیکنان از سبک مربیگری آمرانه و آزادمنشانه رضایت داشته‌اند. آیاگی، کوکس و مک گویر^۱ (۲۰۰۸) نیز در مطالعه‌ای در مورد دانشجویان ورزشکار گزارش کردند سبک مربیگری با رضایت-

آمرانه و آزادمنشانهٔ مربیان و رضایت‌مندی والیبالیست‌های لیگ برتر می‌پردازد.

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی؛ از نظر استراتژی، توصیفی و از نوع تحقیقات همبستگی است که به صورت میدانی انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل تمام بازیکنان شرکت‌کننده در لیگ برتر والیبالیست‌های مردان ایران در سال ۱۳۹۰ بود. با توجه به حضور ۱۶ تیم در لیگ و حضور ۱۲ بازیکن در هر تیم، حجم جامعه برابر با ۱۹۲ نفر بود که با استفاده از جدول مورگان ۱۲۵ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. با توجه به اینکه برخی تیم‌ها و بازیکنان برای انجام پژوهش همکاری نکردند، ۹۲ پرسشنامه با استفاده از نمونه‌گیری خوشه‌ای جمع‌آوری شد. در این پژوهش از دو پرسشنامه رضایت‌مندی ورزشکاران^۱ ریمر و چلادورای (۱۹۹۸) و سبک مربیگری محقق‌ساخته استفاده شد. ۹ نفر از استادان صاحب‌نظر روایی صوری و محتوایی پرسشنامه محقق‌ساختهٔ سبک رهبری را بررسی کردند و در مطالعهٔ راهنما، پایایی پرسشنامه‌های رضایت‌مندی ورزشکاران و سبک مربیگری به ترتیب ۰/۸۹ و ۰/۷۵ به‌دست آمد. پرسشنامهٔ ۱۴ سؤالی رضایت‌مندی ورزشکاران دارای چهار مؤلفهٔ رضایت از رفتار و تعامل مربیان، رضایت از آموزش و تمرین مربیان، رضایت از عملکرد فردی و رضایت از عملکرد تیمی است که با مقیاس هفت‌ارزشی لیکرت (کاملاً ناراضی = ۱ تا کاملاً راضی = ۷) کمی می‌شود. پرسشنامه ۱۲ سؤالی سبک مربیگری نیز دارای دو مؤلفهٔ سبک مربیگری آمرانه و سبک مربیگری آزادمنشانه است که در این پژوهش با مقیاس پنج‌ارزشی لیکرت (بسیار کم = ۱ تا بسیار زیاد = ۵) از آن استفاده شد. برای بررسی ویژگی‌های جامعه نیز از پرسشنامهٔ ویژگی‌های

مندی ورزشکاران رابطهٔ مثبت و معنی‌داری دارد. همچنین، این پژوهشگران نشان دادند سبک مربیگری تأثیر قوی، مثبت و معنی‌داری بر رضایت‌مندی ورزشکاران دارد. آموزش و تمرین مربی، عملکرد فردی و عملکرد تیمی به ترتیب مؤلفه‌هایی بودند که بازیکنان از آن‌ها رضایت داشتند و از دیدگاه آن‌ها مربیان بیشتر از سبک‌های آزادمنشانه استفاده می‌کنند ($r=0/61$) (۱۸).

چالاک و مک‌میلین^۱ (۱۹۹۰) نشان دادند یکی از پیش‌بین‌های قابل‌اعتنای رضایت‌مندی ورزشکاران، رفتار آزادمنشانه است (۱۹). مگیو و والراند^۲ (۲۰۰۳) نیز گزارش کردند ورزشکاران از مربیانی راضی‌ترند که در سبک مربیگری خود از حمایت اجتماعی، بازخورد مثبت و دموکراسی استفاده می‌کنند (۲۰).

مطالعاتی که در زمینهٔ مشاغل انجام شده، نشان می‌دهد سبک‌های رهبری آمرانه و بر مبنای زور با نارضایتی کارکنان مرتبط است (۲۱). همچنین برخی مطالعات نشان داده‌اند همبستگی بین قدرت رابطه و رضایت‌مندی کارکنان زیاد است (۲).

همان‌گونه که در پیشینه مشاهده شد، تحقیقی یافت نمی‌شود که رضایت‌مندی ورزشکاران حرفه‌ای والیبالیست را از میزان آزادی عملی که از سوی مربی به آن‌ها داده شده است (سبک مربیگری آمرانه و آزادمنشانه) در یک مطالعه بررسی کرده باشد؛ بنابراین، پژوهش در این زمینه می‌تواند به مربیان ورزشی کمک کند تا الگوی رفتاری مناسبی در ارتباط با ورزشکارانشان در لیگ‌های حرفه‌ای انتخاب کنند. علاوه بر این، تحقیقاتی که رابطهٔ سبک‌های مربیگری آمرانه و آزادمنشانه را با رضایت‌مندی و ابعاد آن در ورزشکاران سایر رشته‌های ورزشی بررسی کرده‌اند به نتایج متناقضی دست یافته‌اند؛ به همین دلیل، پژوهش حاضر به بررسی رابطهٔ بین سبک‌های مربیگری

1. Challace and McMillin
2. Mageau and Vallerand

3. ASQ

جمعیت‌شناختی استفاده شد. در این پژوهش از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شد. از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف برای بررسی توزیع طبیعی داده‌ها و از ضریب همبستگی پیرسون برای بررسی ارتباط بین متغیرها استفاده شد.

یافته‌های پژوهش
در این پژوهش که روی بازیکنان لیگ برتر والیبال انجام شد، یافته‌ها نشان داد میانگین سنی بازیکنان ۲۴/۱۸ سال ($SD \pm 4/019$) و سابقه حضور آن‌ها در لیگ برتر ۳/۲۸ سال ($SD \pm 2/018$) است (جدول ۱).

شاخص	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
سن	۹۳	۲۴/۱۸	۴/۰۱۹
سابقه حضور در لیگ برتر	۹۳	۳/۲۸	۲/۰۱۸

یافته‌های جدول ۲ نشان می‌دهد بازیکنان اعتقاد دارند مربیان آن‌ها بیشتر از سبک مربیگری آزادمنشانه ($M=3/97, SD \pm 0/40$) استفاده می‌کنند و از سبک مربیگری آمرانه ($M=3/29, SD \pm 0/79$) کمتر استفاده می‌کنند.

سبک‌های مربیگری	میانگین	انحراف استاندارد
آزادمنشانه	۳/۹۷	۰/۴۰
آمرانه	۳/۲۹	۰/۷۹

همچنین، چهار بعد اول رضایت‌مندی ورزشکاران به ترتیب شامل: رضایت از رفتار و تعامل مربیان ($M=5/80, SD \pm 0/11$)، رضایت از آموزش و تمرین تیمی ($M=5/25, SD \pm 0/16$) بود (جدول ۳).

ابعاد رضایت‌مندی	میانگین	انحراف استاندارد
رضایت از رفتار و تعامل مربیان	۵/۸۰	۰/۱۱
رضایت از آموزش و تمرین مربیان	۵/۷۱	۰/۱۱
رضایت از عملکرد فردی	۵/۴۴	۰/۱۰
رضایت از عملکرد تیمی	۵/۲۵	۰/۱۶

یافته‌ها نشان می‌دهد بین سبک‌های مربیگری و رضایت‌مندی ورزشکاران رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد ($r=0/35, P < 0/01$). همچنین، بین سبک مربیگری و رضایت از نحوه آموزش و تمرین مربی ($r=0/01, P < 0/01$) و رفتار و تعامل مربی ($r=0/45, P < 0/05$) رابطه‌ای معنی‌دار وجود دارد، اما بین سبک مربیگری و رضایت از عملکرد فردی و تیمی و عملکرد فردی و تیمی و عملکرد فردی رابطه‌ای معنی‌دار وجود ندارد. علاوه بر این، بین سبک مربیگری آمرانه و رضایت از نحوه آموزش و تمرین مربی ($r=0/25, P < 0/01$) و عملکرد فردی ($r=0/41, P < 0/01$) و عملکرد فردی ($r=0/28, P < 0/01$) رابطه‌ای معنی‌دار وجود دارد، اما بین سبک مربیگری آمرانه و رضایت از

رفتار مربی رابطه معنی‌داری وجود ندارد. در مقابل، بین سبک مربیگری آزادمنشانه و رضایت از نحوه آموزش و تمرین مربی، عملکرد تیمی و عملکرد فردی رابطه معنی‌داری وجود ندارد. اما بین سبک مربیگری آزادمنشانه و رضایت از رفتار مربی ($F=0/46$, $P=0/01$) رابطه معنی‌دار وجود دارد.

جدول ۴. رابطه بین سبک‌های مربیگری و رضایت‌مندی ورزشکاران و ابعاد آن

ردیف	متغیرها و مؤلفه‌ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱	سبک‌های مربیگری								
۲	سبک مربیگری آمرانه	*۰/۶۳							
۳	سبک مربیگری آزادمنشانه	*۰/۹۲	*۰/۲۸	۱					
۴	رضایت‌مندی ورزشکاران	*۰/۲۵	*۰/۳۵	*۰/۲۵	۱				
۵	رضایت از رفتار و تعامل مربیان	*۰/۴۵	۰/۱۸	*۰/۴۶	*۰/۷۸	۱			
۶	رضایت از آموزش و تمرین مربیان	*۰/۳۰	*۰/۴۱	۰/۱۶۳	*۰/۸۲	*۰/۵۹	۱		
۷	رضایت از عملکرد فردی	۰/۱۸	*۰/۲۸	۰/۰۸	*۰/۶۹	*۰/۳۳	*۰/۴۹	۱	
۸	رضایت از عملکرد تیمی	۰/۰۸	*۰/۲۵	-۰/۰۳	*۰/۷۴	*۰/۲۹	*۰/۴۹	*۰/۴۶	۱

* در سطح $P=0/01$ معنی‌دار است.** در سطح $P=0/05$ معنی‌دار است.

بحث و نتیجه‌گیری

در کنار تکنیک اهمیت فراوانی دارد. شاید بتوان تکنیک‌های ورزشی را با اعمال زور به ورزشکاران آموخت، اما این امر در مورد تاکتیک صدق نمی‌کند. همچنین، کشتی رشته‌ای برخوردی است و ورزشکاران آن به برانگیختگی زیادی نیاز دارند؛ به همین دلیل مربیان این رشته باید از شیوه‌های مستبدانه استفاده کنند. علاوه بر این‌ها، تحقیقات سبحانی و همکاران (۱۳۹۱) و گزمه و همکاران (۱۳۹۱) هر دو در میان کشتی‌گیران دو استان مختلف انجام شده است و به دلیل این تفاوت استان‌ها نتایج متناقضی را نیز گزارش کرده‌اند. سبحانی و همکاران (۱۳۹۱) گزارش کرده‌اند مربیان بیشتر از سبک آمرانه استفاده می‌کنند و گزمه و همکاران (۱۳۹۱) گزارش کرده‌اند مربیان بیشتر از سبک آزادمنشانه استفاده می‌کنند. همان‌گونه که در یافته‌ها نیز مشاهده می‌شود، میانگین سن آزمودنی‌ها ۲۴/۱۸ سال و سابقه حضور آنها در لیگ برتر والیبال ۳/۲۸ سال است که سن زیادی برای شرکت در ورزش محسوب می‌شود و همان‌گونه که در تحقیقات دیگر آمده است (هرسی و

همان‌طور که در یافته‌ها مشاهده شد، ورزشکاران اعتقاد دارند مربیان بیشتر از سبک مربیگری آزادمنشانه استفاده می‌کنند و ورزشکاران آزادی عمل بیشتری دارند. این موضوع با یافته‌های محدث و همکاران (۱۳۸۹)، گزمه و همکاران (۱۳۹۱)، نیرام‌بین و همکاران (۲۰۰۹) و آیگی و همکاران (۲۰۰۸) همخوانی دارد و تنها با مطالعه سبحانی و همکاران (۱۳۹۱) ناهمخوان است که دلیل آن به احتمال زیاد تفاوت در رشته ورزشی است؛ زیرا جامعه آماری پژوهش سبحانی و همکاران (۱۳۹۱) را کشتی‌گیران تشکیل می‌دادند و از آنجا که کشتی رشته‌ای انفرادی است، نمی‌توان در آن از سبک مربیگری مشابه رشته‌های انفرادی و گروهی استفاده کرد. در رشته‌های انفرادی تنها فرد است که باید در قبال عملکرد و نتیجه‌اش جوابگو باشد و تکنیک اولویت بیشتری دارد، در حالی که در ورزش‌های گروهی عملکرد و نتیجه تیم مهم است و به افراد به‌عنوان عضوی از گروه توجه می‌شود. همچنین، تاکتیک نیز

مربیگری آزادمنشانه و رضایت از رفتار مربی رابطه‌ای معنی‌دار وجود دارد. این نتایج نشان می‌دهند مربیانی که از رفتار مبتنی بر دستور استفاده می‌کنند در نحوه آموزش تاکتیک‌ها و تکنیک‌ها موفقیت بیشتری دارند و به دنبال آن، عملکرد افراد و تیم نیز بهتر می‌شود. با این حال، بازیکنان از رفتار مربیانی که از سبک آزادمنشانه استفاده می‌کنند، رضایت بیشتری دارند. در مطالعات رضائی نژاد و همکاران (۱۳۸۹) و محدث و همکاران (۱۳۸۹) نیز رابطه مثبتی بین سبک مربیگری آمرانه و رضایت از آموزش و تمرین مربی به‌دست آمده است که با تحقیق حاضر همخوانی دارد. با این حال، سبک مربیگری آمرانه با رضایت از عملکرد فردی و تیمی رابطه معنی‌داری نداشته است که نتایج تحقیق حاضر را تأیید نمی‌کند. در میان مؤلفه‌های رضایت‌مندی ورزشکاران دو مؤلفه رضایت از آموزش و تمرین و رضایت از رفتار و تعامل مربی بیشتر تحت تأثیر سبک مربیگری قرار دارند؛ زیرا میزان آزادی‌ای که مربی به بازیکنان می‌دهد به صورت مستقیم بر این موارد تأثیر می‌گذارد. با این حال، عملکرد فردی و تیمی علاوه بر سبک رهبری مربیان، با سطح مهارت بازیکنان، توانایی فنی مربی و ... نیز رابطه دارد و تنها نمی‌توان با توجه به سبک رهبری آن‌ها را بررسی کرد و تفاوت در سطح ورزش (حرفه‌ای، قهرمانی و ...) و جوامع ورزشی می‌تواند به نتایج متفاوتی منجر شود. تفاوت نتایج در مطالعات دیگر نیز مشاهده می‌شود، به‌طوری که گزمه و همکاران (۱۳۹۱) گزارش کرده‌اند بین سبک‌های رهبری آمرانه و آزادمنشانه با ابعاد رضایت‌مندی رابطه معنی‌داری وجود ندارد. البته این تحقیق روی کشتی به‌عنوان رشته‌اس انفرادی و برخوردی انجام شده است و با جامعه تحقیق حاضر تفاوت‌های اساسی دارد. همان‌گونه که در مطالعات پیشینه و تحقیق حاضر مشاهده می‌شود، نتایج متفاوتی در مورد رابطه سبک‌های مربیگری آمرانه و آزادمنشانه با رضایت-

بالانچارد، ۱۳۷۸؛ حسینی کشتان، ۱۳۸۶؛ شلدر، ۱۹۹۷) با افزایش سن ورزشکاران، مربیان بیشتر از سبک مربیگری آزادمنشانه استفاده می‌کنند. این موضوع دلیلی برای استفاده بیشتر از سبک مربیگری آزادمنشانه در لیگ برتر والیبال مردان ایران است. در این پژوهش چهار بعد اول رضایت‌مندی ورزشکاران به ترتیب شامل: رضایت از رفتار و تعامل مربیان، رضایت از آموزش و تمرین مربیان، رضایت از عملکرد فردی و رضایت از عملکرد تیمی بود. در برخی تحقیقات نیز رضایت بازیکنان از رفتار و تعامل مربی بیشتر بوده است (۱۲، ۱۳). با این حال، در سایر تحقیقات (۵، ۱۸) رضایت بازیکنان از آموزش و تمرین مربی بیشتر بوده است و رضایت از رفتار و تعامل مربی در رده دوم قرار گرفته است. از نکات قابل ذکر این است که تحقیقات همخوان در ایران و روی ورزشکاران نخبه و حرفه‌ای و تحقیقات ناهمخوان در کشورهای دیگر و روی ورزشکاران دانشجو انجام شده‌اند. به دلیل تفاوت سطح ورزشکاران دانشجو با ورزشکاران نخبه و حرفه‌ای؛ ممکن است نحوه آموزش و تمرین مربی درجه یکی موجب رضایت ورزشکاران دانشجو شود، در حالی که ورزشکاران نخبه و حرفه‌ای چنین اعتقادی در این مورد نداشته باشند و آموزش‌های آن مربی برای آن‌ها پیش پا افتاده باشد.

از دیگر نتایج این پژوهش این بود که بین سبک مربیگری آمرانه و رضایت از نحوه آموزش و تمرین مربی، عملکرد تیمی و عملکرد فردی رابطه معنی‌داری وجود دارد، اما بین سبک مربیگری آمرانه و رضایت از رفتار مربی رابطه معنی‌داری وجود ندارد. در مقابل، بین سبک مربیگری آزادمنشانه و رضایت از نحوه آموزش و تمرین مربی، عملکرد تیمی و عملکرد فردی رابطه معنی‌داری وجود ندارد، اما بین سبک

- psychologist's handbook, a guide for sport specific performance enhancement. John Wiley and Sons Ltd, the atrium, southern gate, Chichester, West Sussex, England.
4. Horn, T.S. (1992). Leadership effectiveness in the sport domain. in: Horn, T.S (ed). *Advances in sport psychology*. Champaign, IL: Human Kinetics: 181-199.
 5. Nizam bin Hj, M., Omar Fauzee, M.S., Jamalis, M., Kim Geok, S., & Din, A. (2009). Coaching leadership styles and athlete satisfaction among Malaysian university basketball team. *Research journal of international studies*: 4-11.
 6. Riemer, H. A., & Chelladurai, P. (1998). Development of the athlete satisfaction questionnaire (ASQ). *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 20: 127-156.
 7. Chemers, M.M. (1997). *An integrative theory of leadership*. Mahwah, N.J Lawrence Erlbaum Associates.
 8. Chelladurai, P., & Riemer, H.A (1995). Leadership and satisfaction in athletics. *Journal of sport and exercise psychology*, 17: 276-293.
 9. Bennett, Gregg., & Maneual, Mark (2000). Leadership style of Dixie youth baseball coaches. *Research quarterly for exercise and sport*: 71 (1): 243-256.
 10. Chelladurai, P. (1990). Leadership in sports: A review journal of sport and exercise psychology, 21: 328-354.
 11. Bass, B.M. (1997). Does the Transactional-Transformational Leadership Paradigm Transcend Organizational and National Boundaries?. *American Psychologist*, 52 (2): 130-139.
۱۲. رضوانی نژاد، رحیم؛ همتی نژاد، مهرعلی؛ به ناز، نوشین و فلاح، ماریه (۱۳۸۹). رابطه بین مندی و ابعاد آن به دست آمده است که دلیل اصلی آن‌ها تفاوت در جوامع آماری (تفاوت در سطح مسابقات، تفاوت جنسیت، تفاوت جغرافیایی و ...) است.
- در پایان، پیشنهاد می‌شود اگر مربیان به دنبال عملکرد قوی هستند و تیمشان در سطح حرفه‌ای والیبال حضور دارد، بیشتر از سبک مربیگری آمرانه استفاده کنند. با اتخاذ چنین شیوه مربیگری، بازیکنان از شیوه‌های آموزش تکنیک‌ها و تاکتیک‌ها و همچنین عملکرد فردی و تیمی رضایت دارند. به وجود آمدن چنین رضایتی موجب بهبود عملکرد تیمی می‌شود و تیم می‌تواند به هدف خود که کسب نتایج مطلوب در لیگ است، نائل شود. همچنین مربیان نباید غافل شوند که بازیکنان از رفتار و تعامل مربیانی که از سبک آمرانه استفاده می‌کنند، رضایت ندارند؛ به همین دلیل پیشنهاد می‌شود مربیان در زمان تمرین و مسابقه از سبک مربیگری آمرانه استفاده کنند و در خارج از زمان مسابقه و تمرین از سبک مربیگری آزادمنشانه استفاده کنند. با اتخاذ این شیوه (سبک مربیگری تشریک‌مسابی)، بازیکنان رفتار آمرانه مربی را مبتنی بر رفتار او نمی‌دانند و این احساس در آن‌ها به وجود می‌آید که مربی به دلیل بهبود عملکرد تیمی چنین شیوه آمرانه‌ای دارد، در حالی که مربی رفتار آزادمنشانه‌ای دارد.
- منابع:**
1. Serpa, S. (1999). Relationship coach-athlete: outstanding trends in European research. *Motricidade humana. Portuguese journal of human performance studies*, 12(1): 7-19.
 ۲. رایبیز، استیفن پی (۱۳۸۵). مبانی رفتار سازمانی. ترجمه علی پارساییان و سید محمد اعرابی، انتشارات دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
 3. Joaquin, D.J. (2006). The sport

- R.T. (2008). Organizational Citizenship Behavior in Sport: Relationships with Leadership, Team Cohesion, and Athlete Satisfaction. *Journal of applied sport psychology*, 20: 25-41.
19. Mageau, G., & Vallerand, J.R. (2003). The coach-athlete relationship. *Journal of sport science, motivational model*, 21: 883-904.
20. Challace, J., & McMillin, A. (1990). The relationship of athlete self-perceptions and athlete perceptions of leader behaviors to athlete satisfaction. University of Virginia, available on: <http://proquest.umi.com>.
۲۱. نوربخش، مهوش؛ میرنادری، علی اکبر (۱۳۸۴). بررسی رابطه جو سازمانی و رضایت شغلی در معلمان دوره متوسطه شهر اهواز. *مجله المپیک*، شماره ۲۹، صفحه ۸-۱۳.
۲۲. هرسی، اول؛ بلانچارد، کنت (۱۳۷۸). مدیریت رفتار سازمانی استفاده از منابع انسانی. ترجمه قاسم کبیری. انتشارات ماجد.
۲۳. حسینی کشتان، میثاق (۱۳۸۶). ارتباط بین سبک رهبری مربیان و انسجام تیمی تیم‌های فوتبال لیگ برتر ایران. پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه گیلان.
24. Shields, D. (1997). The relationship between leadership behaviors and group cohesion in team sports. *Journal of psychology*, 2(131): 196-210.
- شیوه‌های اعمال قدرت مربیان و رضایت‌مندی ورزشکاران زن استان مازندران. *مجله المپیک*، سال هجدهم، شماره ۱، صفحه ۴۵-۵۰.
۱۳. محدث، فاطمه؛ رضائی نژاد، رحیم؛ خبیری، محمد؛ کاظم نژاد، انوشیروان (۱۳۸۹). سبک رهبری مربیان رضایت‌مندی ورزشکاران حرفه‌ای ایران. *نشریه پژوهش در علوم ورزشی*، شماره ۲۹، ص ۱۲۵-۱۳۸.
۱۴. شهلائی باقری، جواد؛ مقصودی، عبدالمجید؛ غفوری، فرزاد؛ خالپور علمداردهی، یاسر؛ قاسمیان، بهزاد (۱۳۹۱). ارتباط بین سبک‌های مربیگری مربیان و رضایت‌مندی کشتی‌گیران از دو دیدگاه. *مجموعه مقالات همایش ملی علم و کشتی*، ص ۹۵-۹۷.
۱۵. گزمه، جواد؛ متین، مزده؛ قزلسفلو، حمیدرضا؛ بحرالعلوم، حسن (۱۳۹۱). ارتباط سبک رهبری مربیان با رضایت‌مندی کشتی‌گیران استان گلستان. *مجموعه مقالات همایش ملی علم و کشتی*، ص ۱۴۷-۱۴۸.
۱۶. مقصودی، عبدالمجید؛ شهلائی باقری، جواد؛ هنری، حبیب؛ گوهری پور، صادق (۱۳۹۱). ارتباط بین سبک‌های رهبری مربیان و رضایت‌مندی کشتی‌گیران از دیدگاه کشتی‌گیران. *مجموعه مقالات همایش ملی علم و کشتی*، ص ۲۰۳-۲۰۵.
۱۷. سبجانی، یزدان؛ شهلائی باقری، جواد؛ حاتمی، سعید؛ عباسیان، شهریار؛ احمدی، علیرضا (۱۳۹۱). ارتباط بین سبک‌های رهبری مربیان و رضایت‌مندی کشتی‌گیران استان کرمانشاه. *مجموعه مقالات همایش ملی علم و کشتی*، ص ۲۶۸-۲۷۰.
18. Aoyagi, M.W., Cox, R.H., & McGuire,

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی